

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ความในบทนี้จะเป็นการทำการสรุปผลจากการศึกษาค้นคว้าทั้งหมดในเรื่อง “ปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ” เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าอิสระในฉบับนี้ที่ทางผู้ศึกษาได้ทำการศึกษามาแล้วตั้งแต่บทที่ 1 ถึงบทที่ 4 อีกทั้ง ยังรวมไปถึงการจัดทำข้อเสนอแนะที่ทางผู้วิจัยได้ค้นพบจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ด้วย ซึ่ง ได้มีการเรียบเรียงและนำเสนอเนื้อหาสาระของการศึกษาไว้เป็นลำดับขั้น ดังต่อไปนี้

5.1 สรุป

การชุมนุมสาธารณะนั้นถือเป็นการแสดงออกถึงเจตจำนงของประชาชนในการมีส่วนร่วมในทางการเมืองการปกครอง อันเป็นสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรได้มีการบัญญัติรับรองเอาไว้ โดยการให้การรับรองและกำหนดหลักประกันสิทธิในการชุมนุมสาธารณะแก่ประชาชนนั้น ได้มีการบัญญัติขึ้นในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน และกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ซึ่งกฎหมายระหว่างประเทศทั้งสองฉบับนี้ประเทศไทยได้ทำการลงนามเข้าร่วมเป็นภาคี จึงได้มีตราพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ขึ้นบังคับใช้แก่กรณีดังกล่าวขึ้นเป็นการเฉพาะ

แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการชุมนุมในประเทศไทยนั้นยังเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้ง โดยเฉพาะในกรณีของการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กระทำต่อผู้ชุมนุม ทั้งนี้ แม้ว่าการเข้าใช้กำลังดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐนั้นจะเป็นการดำเนินการโดยอาศัยอำนาจที่กฎหมายได้ให้การรับรองไว้อันเนื่องมาจากเจตนารมณ์ในการให้ความคุ้มครองแก่ความสงบเรียบร้อยของสังคมก็ตาม แต่การใช้กำลังของเจ้าหน้าที่ในลักษณะดังกล่าวนั้นก็ควรเป็นการดำเนินการที่มีความสมเหตุสมผลและเหมาะสมกับสภาพปัญหาความร้ายแรงที่อาจเกิดขึ้นจากการชุมนุมตามความเป็นจริงให้มากที่สุดด้วย แม้จะเป็นการกระทำไปตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายมา

ก็ตาม เพราะโดยส่วนมากนั้นการปะทะกำลังระหว่างเจ้าหน้าที่ของรัฐกับทางฝ่ายของผู้ชุมนุม มักจะมีความเลื่อมล้ำกันในเรื่องของอุปกรณ์ที่แต่ละฝ่ายมีอยู่ในความครอบครองของตน เนื่องด้วยการจัดการชุมนุมสาธารณะตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นั้นได้กำหนดห้ามมิให้ผู้ชุมนุมมีการพกพาอาวุธมาเข้าร่วมการชุมนุมดังกล่าวด้วยแต่อย่างใด แต่ในมาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้ ได้มีการวางหลักการใช้กำลังและเครื่องมือแก่เจ้าหน้าที่รัฐ เพื่อควบคุมฝูงชนได้ แม้จะกำหนดให้การใช้อำนาจดังกล่าวนี้สามารถกระทำได้เพียงเท่าที่จำเป็น แต่ลักษณะประการใดจึงจะถือว่าเป็นความจำเป็นนั้นกลับมิได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน

จากการศึกษาปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณีการใช้อำนาจเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐของไทย ซึ่งได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบกับ การให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนตามมาตรการทางกฎหมายของต่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่า การบัญญัติวางหลักในเรื่องของคำนิยาม, เงื่อนไขของการดำเนินการชุมนุมสาธารณะ, หลักการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการดูแลการชุมนุม หรือแม้แต่บทกำหนดโทษนั้นของกฎหมายต่างประเทศแต่ละฉบับนั้นมีการวางหลักที่ชัดเจนและแน่ชัดกว่าที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไทยเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในเรื่องของการวางหลักการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐ จึงทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายแก่การรับรองเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนของกฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นกฎหมายว่าด้วยการชุมนุมในที่สาธารณะของสาธารณรัฐฝรั่งเศส, กฎหมายพื้นฐาน (Grundgesetz-GG) และรัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน (Versammlungsgesetz-VersG) แห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี หรือแม้แต่รัฐบัญญัติว่าด้วยการชุมนุมและการเดินขบวน (The Assembly and Demonstration Act 2007) แห่งสาธารณรัฐเกาหลีนั้นต่างก็สามารถบังคับใช้แก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับการชุมนุมของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและโดยสมบูรณ์มากกว่า มาตรการทางกฎหมายของไทยเป็นอย่างมาก

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนั้น ผู้วิจัยจึงได้ทำการแบ่งการศึกษาในประเด็นปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณีการใช้อำนาจเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐของไทย ออกเป็นประเด็นการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้

1) ปัญหาการไม่มีบทบัญญัติที่บังคับแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมโดยเฉพาะ

แม้ประเทศไทยจะมีการบัญญัติการรับรองและให้ความคุ้มครองแก่การชุมนุมสาธารณะไว้ในมาตรการกฎหมายภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นในมาตรา 44 ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หรือพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อใช้ในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการชุมนุมของประชาชนโดยเฉพาะ แต่พระราชบัญญัติดังกล่าวนั้น กลับยังมีข้อจำกัดของการบังคับใช้บางประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการนำมาปรับใช้ได้อย่างไม่สมบูรณ์อย่างที่ควรจะเป็น โดยเฉพาะกับในกรณีที่มีการชุมนุมสาธารณะได้รับการเข้าร่วมจากประชาชนเป็นจำนวนมากจนทำให้การควบคุมดูแลนั้นสามารถกระทำไปได้โดยยาก จึงอาจทำให้เกิดการปะทะกำลังกันระหว่างฝ่ายของผู้เข้าร่วมการชุมนุมและฝ่ายของผู้มีอำนาจหน้าที่ในการควบคุมดูแลการชุมนุมสาธารณะอยู่บ่อยครั้ง

แต่อย่างไรก็ตาม ความรับผิดชอบดังกล่าวนี้จะเกิดขึ้นกับฝ่ายของผู้ชุมนุมเพียงฝ่ายเดียว เนื่องจากพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้มิได้มีการกำหนดความรับผิดชอบในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการอันเกินกว่าเหตุของทางฝ่ายผู้ชุมนุมเอาไว้แต่อย่างใด ซึ่งหากทำการพิจารณาหลักการให้ความคุ้มครองแก่เสรีภาพการชุมนุมของประชาชนดังที่ได้บัญญัติวางหลักไว้ในปฏิญญาว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองนั้นจะเห็นได้ว่าหลักการดังกล่าวมิได้จำกัดแต่การรับรองเสรีภาพในเรื่องของการเข้าร่วมชุมนุมของประชาชน หรือให้ความคุ้มครองแก่ความปลอดภัยและความสงบเรียบร้อยของสังคมเท่านั้น แต่ยังคงให้ความคุ้มครองให้ครอบคลุมไปถึงความปลอดภัยและการได้รับความเป็นธรรมจากการใช้สิทธิเสรีภาพในการชุมนุมโดยชอบแก่ฝ่ายของผู้ชุมนุมอีกด้วย

ดังนั้น การที่พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไทยอันมีลักษณะเป็นมาตรการทางกฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการแก้ไขปัญหาที่อาจเกิดจากการชุมนุมเป็นการเฉพาะนั้นมิได้มีการบัญญัติความรับผิดชอบในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่รัฐแก่ผู้ชุมนุมขึ้นอาจเป็นการทำให้การบังคับใช้พระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่สามารถที่จะให้การรับรองและการคุ้มครองต่อเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนได้อย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพเพียงพอที่จะผดุงความยุติธรรมให้เกิดขึ้นกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการชุมนุมได้อย่างสมบูรณ์ดังเจตนารมณ์แก่การตราพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวขึ้นบังคับใช้ในตอนต้นได้

2) การกำหนดมาตรการและเงื่อนไขที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุม

สำหรับการศึกษาวิเคราะห์ในประเด็นของการกำหนดมาตรการและเงื่อนไขที่เหมาะสมต่อการแก้ไขปัญหาการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุม นี้ ผู้วิจัยทำการจำแนกประเด็นการพิจารณาออกตามสาระสำคัญของหลักการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ

สำหรับหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไทยนั้น เมื่อทำการพิจารณาจะเห็นได้ว่าแม้จะมีการบัญญัติในเรื่องของขั้นตอนการดำเนินการเอาไว้อย่างครอบคลุมในทุกประเด็นแล้ว แต่ในส่วนหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจนั้นกลับมิได้บัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนว่าแค่ไหนหรือเพียงใด โดยเฉพาะกับหลักการหลีกเลี่ยงการใช้กำลังและเครื่องมือควบคุมแก่ผู้เข้าร่วมชุมนุม เนื่องจากพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นั้นได้กำหนดหลักการของการหลีกเลี่ยงเอาไว้แค่เท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ซึ่งเมื่อทำการพิจารณาในประเด็นของหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายต่างประเทศนั้นจะเห็นได้ว่า หลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐดังที่ได้บัญญัติไว้ในกฎหมายต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสาธารณรัฐฝรั่งเศส, สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสาธารณรัฐเกาหลีนั้นกลับได้มีการบัญญัติเอาไว้อย่างชัดเจนกว่ามาตรการทางกฎหมายของไทยในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะกับการนำบัญญัติในเรื่องของหลักการตรวจสอบและควบคุมการใช้อำนาจรัฐขึ้นบังคับใช้ด้วย

จากที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในประเด็นของหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 นั้น ผู้วิจัยจึงเห็นควรให้มีการกำหนดหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐ ตลอดจนวิธีการในการถ่วงดุลการใช้อำนาจดังกล่าวในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะของไทยให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อแก้ไขและพัฒนาประสิทธิภาพของการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไทยให้มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาการชุมนุมและให้ความคุ้มครองแก่เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนได้อย่างดียิ่งขึ้น

ประเด็นที่สอง บทกำหนดโทษในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุม

ดังที่ได้กล่าวมาในส่วนของปัญหาประการสำคัญที่มักเกิดขึ้นแก่ฝ่ายผู้ชุมนุม เมื่อการชุมนุมดังกล่าวนี้มีผู้เข้าร่วมชุมนุมเป็นจำนวนมาก ก็คือเกิดการปะทะกำลังกันระหว่างฝ่ายผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่รัฐ อันจะไปสู่การกระทำในลักษณะของการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุม โดยพิจารณาถึงหลักในเรื่องเงื่อนไขในการจัดการชุมนุม ประกอบกับหลักในเรื่องของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐในการดูแลและจัดการเกี่ยวกับการชุมนุมนั้น จะเห็นได้ว่าการเข้าร่วมชุมนุมของประชาชนนั้นจะไม่สามารถจะทำการพกพาอาวุธหรืออุปกรณ์อื่นในอันมีลักษณะที่จะใช้เป็นอาวุธเข้ามาในการชุมนุมได้ ซึ่งเมื่อมีการปะทะกันด้วยการใช้กำลังระหว่างประชาชนโดยทั่วไปกับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้รับการฝึกฝนวิธีการในการจัดการและควบคุมสถานการณ์ความไม่สงบอย่างชำนาญการแล้วนั้นจึงอาจก่อให้เกิดการใช้กำลังแก่ทางฝ่ายผู้ชุมนุมในลักษณะของการใช้กำลังเกินกว่าเหตุอยู่บ่อยครั้ง แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไทยกลับมิได้มีการวางหลักบทกำหนดโทษแก่ทางฝ่ายของเจ้าหน้าที่รัฐเอาไว้แต่อย่างใด

เมื่อทำการพิจารณาถึงบทกำหนดโทษในประเด็นของการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่รัฐตามกฎหมายต่างประเทศนั้น ก็มีได้มีการวางหลักการดังกล่าวเอาไว้ในกฎหมายอันเป็นมาตรการทางกฎหมายเพื่อให้การรับรองเสรีภาพในการชุมนุมและแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการชุมนุม โดยเฉพาะเช่นกัน ทั้งนี้ แม้การกระทำของเจ้าหน้าที่รัฐอันมีลักษณะเป็นการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมนั้นจะมีได้มีการกำหนดเอาไว้เป็นการเฉพาะในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ก็ตาม แต่ทำการพิจารณาถึงองค์ประกอบความรับผิดชอบอาญานั้นจะเห็นได้ว่าการกระทำในลักษณะดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐนั้น อาจถือได้ว่าเป็นการกระทำที่ครบองค์ประกอบความผิดทางอาญาแล้ว แต่การนำเอาบทบัญญัติตามประมวลกฎหมายอาญามาใช้ในการลงโทษแก่การใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐนั้น ก็จะถือได้ว่าเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ขัดกับหลักความได้สัดส่วนเป็นอย่างมาก เนื่องด้วยการกระทำดังกล่าวนี้มีได้เกิดขึ้นจากเจตนาโดยตรงของเจ้าหน้าที่รัฐ แต่เป็นเพียงการกระทำตามที่ได้รับมอบหมายเท่านั้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความคิดเห็นว่า แม้ในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศจะไม่ได้มีการวางหลักในเรื่องของบทกำหนดโทษแก่ทางเจ้าหน้าที่รัฐในการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมไว้ก็ตาม แต่ประเด็นปัญหาดังกล่าวนั้นกลับมีความสำคัญต่อการให้การรับรองและให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมของไทยเป็นอย่างมาก จึงเห็นควรให้มีการบัญญัติบทกำหนด

โทษในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุมขึ้นเป็นการเฉพาะไว้ในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการทำให้ประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวของไถยนั้น สามารถใช้แก้ไขปัญหาและให้ความคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนได้อย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในเรื่องของปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ได้กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้นนั้นเป็นการแสดงให้เห็นว่า มาตรการทางกฎหมายไทยในเรื่องดังกล่าวที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบันนั้นยังมีความไม่สมบูรณ์เพียงพอที่จะดำเนินการในการให้ความคุ้มครองและให้การรับรองแก่เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนได้อย่างสมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นการให้ความคุ้มครองแก่การแสดงออกถึงเสรีภาพในการคิดเห็น เสรีภาพในการรวมกลุ่มกัน หรือแม้แต่ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้ชุมนุมก็ตาม ดังนั้น มาตรการทางกฎหมายของไทยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองดังกล่าวนั้น จึงควรที่จะมีการดำเนินการในการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อปิดช่องว่างของการบังคับใช้ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้ ก็เพื่อให้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ของไถยนั้นเป็นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้แก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาในประเด็นปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ในกรณีการใช้กำลังเกินกว่าเหตุแก่ผู้ชุมนุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐระหว่างกฎหมายไทยกับกฎหมายระหว่างประเทศกฎหมายต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าในกฎหมายระหว่างประเทศและกฎหมายต่างประเทศนั้น ได้มีการบัญญัติหลักการ เงื่อนไขและการดำเนินการที่แตกต่างไปจากหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะของไถย จึงทำให้มาตรการดังกล่าวยังไม่อาจให้ความคุ้มครองแก่เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนได้อย่างครอบคลุมเพียงพอที่จะสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพได้ ซึ่งจากการที่ได้ศึกษาวิเคราะห์ถึงปัญหาดังกล่าวแล้วนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในกรณีดังกล่าวดังต่อไปนี้

1) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับหลักการรับรองเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองอันเป็นต้นร่างของการบัญญัติมาตรการดังกล่าวขึ้นบังคับใช้ภายในประเทศ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การบังคับใช้

พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวนี้เป็นไปอย่างครอบคลุมและมีประสิทธิภาพในการให้ความคุ้มครองแก่เสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2) เห็นควรให้มีการบัญญัติหลักในเรื่องของหลักเกณฑ์ เงื่อนไขและขอบเขตของการใช้อำนาจของเจ้าหน้าที่รัฐตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นทั้งในส่วนของการดำเนินการในกระบวนการต่างๆ ตลอดจนสิทธิในการถ่วงดุลการใช้อำนาจรัฐ เพื่อให้การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวมีความครอบคลุมต่อการแก้ไขปัญหาในทุกด้านที่อาจเกิดขึ้น เมื่อมีการจัดการชุมนุมขึ้นในประเทศไทย ทั้งนี้ ก็เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 ให้สามารถบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและนำไปใช้แก้ปัญหาจากการชุมนุมได้อย่างสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3) เห็นควรให้มีการบทกำหนดโทษในกรณีการใช้อำนาจเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุมขึ้นในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 เหตุเพราะการใช้อำนาจดังกล่าวของเจ้าหน้าที่รัฐ แม้จะเป็นการกระทำที่ผิดที่เข้าลักษณะเป็นความรับผิดทางอาญา แต่การกระทำก็เป็นไปตามที่ได้รับมอบหมายมาอันมีความเกี่ยวข้องกับการชุมนุมโดยตรง ทั้งนี้ ก็เพื่อให้พระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะนั้น มิได้เป็นเพียงมาตรการที่ให้ความเป็นธรรมแก่ทางฝ่ายของผู้ชุมนุมเท่านั้น แต่ยังเป็นมาตรการที่ให้ความคุ้มครองแก่การกระทำอันมีลักษณะเป็นความรับผิดทางอาญาที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่รัฐด้วยเช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตาม การจะกำหนดอัตราโทษเพียงใดแก่การกระทำผิดในการใช้อำนาจเกินกว่าเหตุของเจ้าหน้าที่ของรัฐแก่ผู้ชุมนุมนั้น ผู้วิจัยมีความเห็นว่าควรที่จะต้องทำการศึกษาให้ลึกซึ้งมากยิ่งขึ้นต่อไปในประเด็นดังกล่าวเป็นการเฉพาะ

4) เห็นควรให้มีการกำหนดหมวดเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. 2558 อีก 1 หมวด โดยกำหนดให้เป็นหมวดที่ 5 ซึ่งเป็นหมวดที่กำหนดมาตรการในการให้ความคุ้มครองเจ้าหน้าที่ของรัฐและบทลงโทษของเจ้าหน้าที่ของรัฐแทนหมวด 5 เดิมที่เป็นบทกำหนดโทษ โดยในหมวดใหม่ที่ได้กำหนดเพิ่มเติมนี้จะต้องทำการกล่าวถึงอำนาจหน้าที่และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐในการสั่งห้ามการชุมนุมและการเข้าสลายการชุมนุมเอาไว้อย่างชัดเจนว่าสิ่งที่มีสามารถกระทำได้ และสิ่งที่หากเจ้าหน้าที่ของรัฐได้กระทำไปนั้นจะเกิดเป็นความรับผิดทางกฎหมายเกิดขึ้น นอกจากนี้ ยังต้องมีการวางหลักในเรื่องของการอุทธรณ์คำสั่งดังกล่าวเอาไว้อีกด้วย

5) เห็นควรกำหนดให้มีการส่งเสริมให้หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองเสรีภาพในการชุมนุมของประชาชนนั้นจะต้องดำเนินงานโดยจัดให้มีการรณรงค์ให้ความรู้ความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สื่อมวลชน ตลอดจนประชาชนทั่วไป เพื่อให้มีความตระหนักถึงความสำคัญของการใช้เสรีภาพดังกล่าว โดยส่งเสริมให้มีการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ค่านิยมและพฤติกรรม เพื่อให้หันมาให้คุณค่ากับการแก้ไขปัญหาทั้งที่ก่อให้เกิดการชุมนุมขึ้นและปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากการชุมนุมของไทยให้มากยิ่งขึ้น